

[Udenrigsministeren]

regering har afgivet til Europarådets generalsekretær i slutningen af januar i år, det vil sige samtidig med færdiggørelsen af slutrapporten fra Menneskerettighedskommissionen.

I denne erklæring anerkender den tyrkiske regering Menneskerettighedskommissionens kompetence til foreløbig for en periode af tre år at modtage andragender fra enkeltpersoner, grupper af enkeltpersoner og ikkegouvernementale organisationer, der hævder at være krænket i de rettigheder, der anerkendes i menneskerettighedskonventionen, og Tyrkiet blev dermed det 19. af Europarådets 21 medlemslande, som anerkender den individuelle klageadgang. Cypern og Malta mangler endnu.

Den individuelle klageadgang repræsenterer jo det helt centrale element i Europarådets kontrolsystem på menneskerettighedsområdet. Erklæringen er ledsaget af nogle forbehold og nogle fortolkende erklæringer, hvis rækkevidde i visse henseender er usikre. Det tilkommer de kompetente organer under konventionen at foretage den endelige fortolkning af erklæringen i forbindelse med prøvelse af konkrete, individuelle klagesager.

Uanset hvordan man bedømmer den nøjagtige rækkevidde af den tyrkiske anerkendelse af den individuelle klageadgang, så må det konstateres, at der her er tale om et ganske betydeligt fremskridt. F.eks. vil der ikke være begrænsninger i kommissionens kompetence til i fremtiden at behandle klager fra tyrkiske borgere over tortur og over krænkelser af retssikkerhedsgarantierne.

Jeg har i øvrigt noteret mig, at den tyrkiske udenrigsminister den 27. januar i år over for Europarådets parlamentariske forsamling har udtalt, at den tyrkiske regering ikke har til hensigt at begrænse anvendelsen af den individuelle klageadgang i henhold til konventionen. Anvendelsen i praksis af klageadgangen vil forhåbentlig bekræfte, at den tyrkiske regering er indstillet på fortsat at medvirke til, at menneskerettighedssituationen i Tyrkiet snarest bliver bragt op på de standarder, der er vedtaget i menneskerettighedskonventionen.

Med baggrund i de bemærkninger, jeg her har gjort til rapporten, vil jeg gerne afsluttende sammenfatte regeringens holdning til det forslag, vi her skal diskutere. Vi finder, at den slutrapport, der er udarbejdet af den tyrkiske regering og Menneskerettighedskom-

missionen i fællesskab, efterlader et klart vidnesbyrd om, at der er sket betydelige fremskridt på menneskerettighedsområdet i Tyrkiet i tiden efter indgåelsen af forligsordningen, og at den tyrkiske regering er indstillet på de yderligere fremskridt, som er nødvendige med henblik på en normalisering.

Regeringen føler sig overbevist om, at den klagesag, som vi sammen med fire andre lande indledte mod Tyrkiet, har været med til at fremskynde denne udvikling. Dette indtryk forstærkes af, at den tyrkiske regering samtidig med rapporten har afgivet erklæring om anerkendelse af den individuelle klageadgang. Der foreligger nu den helt nye situation, at tyrkiske borgere, det gælder naturligvis også kurdere, i fremtiden direkte til Menneskerettighedskommissionen kan indgive klage over krænkelser af deres menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. Anerkendelsen af den individuelle klageadgang har derfor helt klart øget mulighederne for at få konkrete krænkelser behandlet af Menneskerettighedskommissionen i Strasbourg og tilsvarende reduceret behovet for at benytte den mellemstatslige klageadgang.

Det er dog lige så klart, at regeringen fortsat vil følge udviklingen på menneskerettighedsområdet i Tyrkiet med opmærksomhed og gøre sit til at fremskynde en fortsat positiv udvikling.

Det er mig i denne forbindelse magtpåliggende at sige, at regeringen står helt uforstående over for de meget hårde domme, som kort før jul 1986 blev afsagt ved en militær domstol i Istanbul over 264 ledende personer i den faglige landssammenslutning DISK og tilknyttede fagforbund. Den tyrkiske regering er bekendt med, at dommene har givet os og for øvrigt også andre vesteuropæiske lande anledning til alvorlig bekymring. Vi har desuden noteret os, at dommene er blevet appelleret, ligesom DISK-sagen løbende er genstand for drøftelser i ILO i lyset af ILOs henstillinger og konventioner, så det sidste ord er altså endnu ikke sagt i denne sag.

En anden retssag, som ikke harmonerer med det tilløb til en friere og mere åben debat om politiske forhold, der jo ellers har kendetegnet udviklingen det sidste års tid, er den dom på næsten et års fængsel, som blev afsagt i december sidste år over tidligere premierminister Bülent Ecevit for overtrædelse af loven om politiske partier. Også denne